

Тема 1 Аудит касових операцій.

Метою аудиту касових операцій є встановлення законності, достовірності та доцільності здійснених операцій з грошовими коштами підприємства і правильність їх відображення в обліку.

Завданням проведення аудиту касових операцій є:

- визначення фактичної наявності готівки в касі
- перевірка залишку готівки на момент інвентаризації,
- перевірка правильності оформлення прибуткових та видаткових касових ордерів,
- перевірка своєчасності та повноти відображення руху готівки в касовій книзі та в звіті касира,
- перевірка дотримання встановленого ліміту готівки в касі,
- перевірка дотримання умов видачі готівки під звіт на виробничі та господарські потреби,
- перевірка своєчасності та повноти оприбуткування готівки,
- перевірка стану обліку касових операцій,
- перевірка відповідності інформації про готівку у фінансовій звітності.

Послідовність документування аудиту:

- Тест внутрішнього контролю касових операцій;
- Загальний план аудиту касових операцій;
- Програма аудиту касових операцій;
- Робочі документи аудитора.

Анкета перевірки касових операцій наведена в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Форма анкети перевірки касових операцій

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Скільки років Ви працюєте на підприємстві та ведеєте облік касових операцій?				
	0-1 / 0-1				
	1-5 / 1-5				
	5 і більше / 5 і більше				

2	Що впливає на розмір ліміту каси:				
	- обсяг касових оборотів (надходжень і витрат)				
	- установлені строки здачі готівки				
	- місцезнаходження підприємства				
3	Надходження готівки до каси підприємства оформляється прибутковими касовими ордерами за формою № КО-1?				
4	Хто повинен підписувати ПКО:				
	- касир;				
	- менеджер;				
	- головний бухгалтер;				
	- керівник;				
	- одержувач				
5	Чи можна видавати грошові кошти особі, яка не зазначена у видатковому документі?				
6	Видача грошей іншій особі здійснюється тільки за дорученням?				
7	Коли відкривається касова книга:				
	- кожного місяця;				

	- кожного дня;				
	- раз на квартал;				
	- раз на рік				
8	На якому рахунку обліковується «Готівка в національній валюті»:				
	- 301;				
	- 302;				
	- 311;				
	- 312.				
9	Чи є на підприємстві наказ про облікову політику.				
Перевірка правильності обліку касових операцій					
10	Одержано з поточного рахунка в національній валюті готівку для різних цілей:				
	- Дт 301 Кт 311				
	- Дт 311 Кт 302				
	- Дт 301 Кт 312				
11	Одержано готівку з поточного рахунка в іноземній валюті для виплати авансу на відрядження:				
	- Дт 311 Кт 301				
	- Дт 302 Кт 311				
	- Дт 302 Кт 312				
12	Надійшла в касу виручка за продукцію власного виробництва:				
	- Дт 301 Кт 731				
	- Дт 311 Кт 361				
	- Дт 301 Кт 701				
13	Отримано готівкою до каси внесок до статутного капіталу:				
	- Дт 301 Кт 40				
	- Дт 46 Кт 30				
	- Дт 301 Кт 46				
14	Виплачено з каси працівникам підприємства заробітну плату:				
	- Дт 661 Кт 301				
	- Дт 301 Кт 311				
	- Дт 661 Кт 302				
15	Повернуто готівку в касу підзвітними особами:				
	- Дт 301 Кт 311				
	- Дт 301 Кт 372				
	- Дт 301 Кт 371				
16	Повернуто касиром нестачу готівки у касу:				
	- Дт 301 Кт 661				
	- Дт 301 Кт 311				
	- Дт 301 Кт 375				
17	Чи проводиться аналіз касових операцій?				
18	Чи проводяться планова інвентаризація?				
19	Чи проводяться позапланова інвентаризація?				
20	Чи укладено договір про матеріальну відповідальність?				

Одержавши в процесі попереднього планування дані та необхідну інформацію, аудитор починає розробку загального плану аудиту (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 – **Форма загального плану проведення аудиту касових операцій**

Етапи аудиту	Перелік аудиторських процедур	ПІБ перевіряючого	Термін перевірки
1	2	3	4
Підготовчий	Анкетування, планування проведення контролю касових операцій		
Фактичний	Проведення інвентаризації готівки у касі		
Основний	Перевірка виконання Положення № 148 щодо дотримання порядку ведення касової книги та оформлення операцій з приймання та видачі готівки з каси, ведення відповідних касових документів		
	Перевірка повноти та своєчасності оприбуткування готівкових надходжень, одержаних підприємством (за реалізовану продукцію, продані товари, виконані роботи, надані послуги і за позареалізаційні операції)		
	Перевірка наявності самостійно встановленого ліміту каси та його відповідність самостійно здійсненим розрахункам		
	Перевірка отримання підприємством значних сум готівки відповідно до банківських документів		
	Перевірка дотримання підприємством порядку витрачання готівкової виручки (готівки).		
	Перевірка дотримання підприємством установленого порядку видачі готівки під звіт (у тому числі на відрядження) та її використання відповідно до вимог Положення № 148 та інших нормативно-правових актів України.		
	Перевірка дотримання підприємством установлених обмежень під час здійснення ними готівкових розрахунків між собою та/або з фізичними особами		
	Перевірка відображення касових операцій на рахунках обліку		
Перевірка відповідності інформації про готівку у фінансовій звітності			
Заключний	Аналіз результатів перевірки, надання рекомендацій за результатами аудиту, документальне оформлення результатів перевірки		

Програму аудиту касових операцій наведено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Форма програми аудиту касових операцій

Перелік аудиторських процедур	Мета аудиту	Завдання аудиту	Джерела інформації для аудиту	Код робочих документів	ПІБ перевіряючого	Термін проведення контролю
1	2	3	4	5	6	7
Визначення фактичної наявності готівки в касі	Впевнитись у правильності наявності готівки в касі	Визначити фактичну наявність готівки в касі	Прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, касова книга,	ІНВКО-1		
Перевірка залишку готівки на момент інвентаризації	перевірка залишку готівки на момент інвентаризації	перевірити залишок готівки на момент інвентаризації	Прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, касова книга,	ІНВКО-2		
Перевірка правильності оформлення прибуткових та видаткових касових ордерів	Впевнитися у правильності оформлення прибуткових та видаткових касових ордерів відповідно до Положення 148	– перевірити наявність первинних документів; – перевірити заповнення усіх реквізитів у прибуткових та видаткових касових ордерах	Прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери	РДКО-1.1, РДКО-1.2		
Перевірка своєчасності та повноти відображення руху готівки в касовій книзі та в звіті касира	Впевнитися у своєчасності та повноті відображення руху готівки в касовій книзі та в звіті касира	– перевірити відповідність касової книги даним звіту касира; – перевірити правильність визначення залишків коштів на кінець дня у касовій книзі	Касова книга, звіт касира	РД-КО-2		
Перевірка дотримання встановленого ліміту готівки в касі	Впевнитися у дотриманні встановленого ліміту готівки в касі	Перевірити відповідність залишків готівки встановленому ліміту готівки в касі	Касова книга, розрахунок ліміту готівки в касі	РДКО-3		

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4	5	6	7
Перевірка дотримання умов видачі готівки під звіт на виробничі та господарські потреби	Впевнитися у дотриманні умов видачі готівки під звіт на виробничі та господарські потреби	– перевірити терміни повернення залишків готівки у касу при видачі авансу на господарські потреби; – перевірити терміни внесення залишків готівки у касу при видачі авансу на відрядження	Прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт	РДКО-4		
Перевірка своєчасності та повноти оприбуткування готівки	Впевнитися у своєчасності та повноті оприбуткування готівки	– перевірити відповідність записів у прибуткових касових ордерах даним касової книги; – перевірити оприбуткування надходжень готівки	Касова книга, прибуткові касові ордери, звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт	РДКО-5.1, РДКО-5.2		
Перевірка стану обліку касових операцій	Впевнитися у правильності обліку касових операцій	Перевірка правильності рознесення касових операцій до відповідних рахунків	Касова книга, прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, журнал 1, Головна книга	РДКО-6		
Перевірка відповідності інформації про готівку у фінансовій звітності	Впевнитися у відповідності інформації про готівку наведену у Балансі і Звіті про рух грошових коштів	– перевірити відповідність інформації про залишки коштів журналу, Головній книзі, Балансу та Звіту про рух грошових коштів; – перевірити рух грошових коштів за видами діяльності	Журнал 1, Головна книга, Баланс, Звіт про рух грошових коштів	РДКО-7.1, РДКО-7.2		

Приклад складання загального плану та програми аудиту показана на практичному прикладі (таблиці 1.4 – 1.5).

Таблиця 1.4 – Загальний план аудиту касових операцій

Етап	Зміст аудиторських процедур	Термін аудиту	ПІБ аудитора
Підготовчий	Ознайомлення з діяльністю підприємства Складання плану аудиту касових операцій		
Фактичний	Інвентаризація касових операцій		
Основний	Перевірка правильності розрахунку ліміту каси		
	Перевірка первинних документів		
	Перевірка касової книги		
	Перевірка кореспонденції рахунків з касових операцій		
	Перевірка облікових регістрів з касових операцій		
	Перевірка фінансової звітності з відображення касових операцій		
Заключний	Складання аудиторського звіту та аудиторського висновку		

Переноситься у програму аудиту

Таблиця 1.5 – Програма аудиту касових операцій

Перелік аудиторських процедур	Джерела інформації для аудиту	Код робочих документів	Термін проведення контролю	ПІБ перевіряючого
Перевірка правильності розрахунку ліміту каси	Заявка-розрахунок для встановлення ліміту	РД-1		
Перевірка первинних документів	ПКО. ВКО	РД-2.1, РД-2.2		
Перевірка касової книги	Касова книга, ПКО. ВКО	РД-3		
Перевірка кореспонденції рахунків з касових операцій	Касова книга	РД-4		
Перевірка облікових регістрів з касових операцій	Журнал 1, Відомість 1	РД-5		
Перевірка фінансової звітності з відображення касових операцій	Баланс	РД-6		

Питання для самоконтролю.

1. У чому полягає мета аудиту касових операцій?
2. У чому полягають завдання проведення аудиту касових операцій?
3. Яку послідовність документування має аудит грошових коштів?
4. Які елементи є складовими форми анкети перевірки касових операцій?
5. З яких складових складається форма загального плану проведення аудиту касових операцій?